

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ДУ «ЦЕНТРАЛЬНИЙ МЕТОДИЧНИЙ КАБІНЕТ
З ВИЩОЇ МЕДИЧНОЇ ОСВІТИ МОЗ УКРАЇНИ»
ДО «ЦЕНТР ТЕСТУВАННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ФАХІВЦІВ З
ВИЩОЮ ОСВІТОЮ НАПРЯМІВ ПІДГОТОВКИ «МЕДИЦИНА» І «ФАРМАЦІЯ»
ПРИ МІНІСТЕРСТВІ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ»
ДВНЗ «ТЕРНОПІЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ І. Я. ГОРБАЧЕВСЬКОГО МОЗ УКРАЇНИ»

МАТЕРІАЛИ

**XV Всеукраїнської науково-практичної конференції
з міжнародною участю**

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ВИЩОЇ МЕДИЧНОЇ ОСВІТИ В УКРАЇНІ

**(з дистанційним під'єднанням ВМ(Ф)НЗ України
за допомогою відеоконференц-зв'язку)**

*17–18 травня 2018 року
м. Тернопіль*

Тернопіль
ТДМУ
«Укрмедкнига»
2018

2. Дядик О.О. Викладання питань етики та деонтології лікарям-інтернам на кафедрах патологічної анатомії / О.О.Дядик, В.П.Сільченко, І.В.Іркін та ін. // Морфологія. – 2016. – Т.10, № 3. – С. 358-360.

3. Старченко І. І. Деякі аспекти викладання і контролю якості навчання студентів при вивченні секційного

курсу на медичних факультетах / І. І. Старченко, С. А. Прокурня, Б. М. Филенко [та ін.] // Актуальні питання контролю якості освіти у вищих медичних навчальних закладах : матеріали науково-практичної конференції з міжнародною участю. – Полтава, 2018. – С. 224–225.

УДОСКОНАЛЕННЯ ЯКОСТІ ВИКЛАДАННЯ НА КАФЕДРІ ГІСТОЛОГІЇ

Степаненко О. Ю., Карамішев В. Д., Десєва Т. В., Панасенко В. О., Клочко Н. І.

Харківський національний медичний університет, кафедра гістології, цитології та ембріології

Проблема якості викладання завжди була й залишається центральною проблемою вищої школи. Останнім часом після ухвалення закону України "Про вищу освіту", у якому спеціально виділені пункти 23 «Якість вищої освіти – відповідність результатів навчання вимогам, встановленим законодавством, відповідним стандартом вищої освіти та/або договором про надання освітніх послуг» і 24 «Якість освітньої діяльності – рівень організації освітнього процесу в закладі вищої освіти, що відповідає стандартам вищої освіти, забезпечує здобуття особами якісної вищої освіти та сприяє створенню нових знань», тобто розділені й виразно визначені рівні цієї проблеми, виникла необхідність упровадження нових підходів і способів для її реалізації та вдосконалення. Одним словом, з'явився інтегральний критерій, за яким можна досить об'єктивно судити про рівень і значущість навчального закладу. Очевидно, що управління цією проблемою повинно будуватися на основі ієрархічної структури учбового закладу. Основою ієрархічної структури ВЗО є кафедра, тому саме від кафедри в першу чергу залежить остаточний результат. Теорія і досвід класичної педагогіки вищої школи показали, що якість викладання визначається відповідністю змісту викладання до специфіки майбутньої професійної діяльності.

На основі вимог нового закону необхідно ввести відповідні зміни в навчальний процес. Зміст викладання визначається програмою навчання, планами лекцій і практичних занять. Відповідно до цих документів необхідно виділити й відібрати навчальні кластери, які домінуватимуть під час навчального процесу. Однією з головних помилок в організації роботи з удосконалення якості викладання є та, що кожна кафедра вирішує це питання індивідуально. Проблема якості викладання повинна розглядатися на основі інтеграції кафедр в єдину систему, прийняту відповідно до професійної спрямованості Вишу для кожної конкретної спеціальності. Рання спеціалізація викладання – найбільш ефективний шлях вирішення цієї проблеми. Не слід плутати два підходи у вивченні цього питання – профорієнтований і спеціалізований. Спеціалізація викладання повинна мати між кафедральний характер. Кожна кафедра має розробити навчальні кластери, які будуть інтегровані в єдину систему якості освіти. Проблема якості вищої освіти успішно вирішується, якщо якість викладання переходить в якість освіти. Однією з успішних інноваційних технологій, що значно покращує якість викладання, є інтерактивне навчання. На нашій кафедрі навчальні кімнати оснащені сучасними аудіовізуальними засобами, великим інтерактивним екраном, розроблені спеціальні робочі зошити, текстові й графічні шаблони презентацій для лекцій і практичних занять. Такий підхід інтерактивної взаємодії значно підвищує рівень засвоєння

знань студентами. Іншою формою сучасних інноваційних освітніх технологій стало проведення різного рівня гістологічних олімпіад, які поєднують у собі переваги інноваційно-тренінгового викладання й удосконалення діагностичних навичок, у край необхідних практичному лікарю. Викладання гістології більшою мірою, ніж інших дисциплін, має суттєві особливості. У кожному навчальному елементі є два аспекти: вербальний аспект і візуальний образ вербального аспекту. Їх потрібно розпізнати, установити відповідність й об'єднати в єдиний образ. Із цих позицій гістологічний препарат не можна сприймати як просту картинку. Гістологічний препарат — це візуально-логічний образ структур, які пройшли мільйони років еволюції. Студент повинен не просто знати назву структури, а бути підготовленим до сприйняття цього образу й об'єктивно виражати властивості образу у своїй відповіді.

Значна інтенсивність й обсяг навчального навантаження, а також сучасні технічні засоби викладання змушують викладачів постійно вдосконалювати організацію навчального процесу. У зв'язку із цим виникає проблема, яка потребує змін в організації навчального процесу на кафедрі. Розклад занять бажано складати на основі лекційних фреймів – способу подання знань, що є схемою дій у реальній ситуації (Minsky, Marvin, 1974). Головна перевага фрейму полягає в тому, що лекційний фрейм здатний реально забезпечити горизонтальну й вертикальну інтеграцію викладання.

Потрібно також оцінити роль предмета у формуванні основних якостей медичних фахівців. Кафедра гістології є унікальною, адже протягом багатьох років тут застосовується методика симуляційного навчання.

Передусім слід підкреслити, що гістологічний препарат – основний об'єкт навчального процесу, є найоб'єктивнішою моделлю, що демонструє структурно – функціональні відношення на усіх рівнях організації організму як найбільш складної біологічної системи. Далі треба відмітити, що в процесі вивчення структури препарату студенти роблять їх замальовки в альбомах. У цьому випадку, окрім аналітичних і мнемонічних переваг, малюнок є об'єктивним показником здатності студента правильно відбивати й документувати отриману інформацію. Найбільш важливо, що студент постійно вдосконалює свої навички в процесі навчання. Ще одним перспективним напрямком є віртуалізація навчання. Вона передбачає використання комп'ютерних, 3D і хмарних інтернет-технологій. Іншим варіантом такого підходу може бути ситуація вирішення колективних завдань з можливістю індивідуального управління роботою студентів через дистанційне навчання. Досвід викладання й аналіз отриманих результатів показує, що найбільша перспектива в реалізації по-

ставлених цілей пов'язана з використанням моделювання (симуляції) на основі візуалізації. Аналіз інформації в усіх широко вживаних у клініці методах візуалізації передбачає, що лікар має досить розвинене аналітичне мислення й здатний об'єктивно сприймати й відобразити в документах отриману інформацію. Цьому не можна навчитися на лекціях і курсах удосконалення. Це тривалий процес повсякденного тренінгу й відповідної виховної роботи. Можна стверджувати, що на кафедрі гістології разом з навчанням відбувається інтенсивний розвиток основних навичок, украй необхідних для майбутньої практичної роботи. Нині організатори навчального процесу у вищій школі наголошують на створенні центрів симуляцій, у роботі яких домінують клінічні кафедри. Студенти мають бути готовими до заняття в таких центрах, тому необхідно виділити додаткові навчальні години для теоретичних кафедр, які займатимуться цим питанням. Інакше витрати на створення зазначених центрів і результати їх діяльності не виправдаються.

ЗНАЧЕННЯ НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРИ ВИКЛАДАННІ МЕДСЕСТРИНСЬКИХ ДИСЦИПЛІН

Стефанюк Є. С., Піц Л. О., Скорейко О. І.

Чернівецький медичний коледж БДМУ

Розвиток та реформування національної системи охорони здоров'я потребує підготовки висококваліфікованих медичних працівників нового покоління, подальшого впровадження інноваційних технологій навчання та новітніх форм організації навчального процесу з урахуванням традицій вітчизняної вищої медичної школи та інтеграції національної освіти до європейського освітнього простору. Тому медична освіта повинна відповідати сучасному рівню розвитку медичної науки і вимогам суспільства, ґрунтуватися на введенні якісно нової методології організації навчання.

Процес підготовки студентів з медсестринських дисциплін вимагає від викладачів досягнення цілей: формування фахових (предметних) та загальних (особистісних) компетентностей, орієнтація на індивідуалізоване навчання, підготовка до практики за допомогою симуляційних технологій навчання, застосування мультимедійних інновацій, об'єктивне структуроване оцінювання клінічних вмій та навичок і постійний моніторинг результатів навчання студентів.

Якісне засвоєння і застосування знань та умінь студентів забезпечує їх професійну підготовку відповідно нормативних вимог ринку праці та формування гармонійної розвиненої особистості.

Метою педагогічної діяльності викладачів медсестринських дисциплін є не тільки засвоєння студентами теоретичних знань та практичних навичок, а й самореалізація в медико-соціальному, духовно-етичному та професійному аспектах та формування у майбутніх фахівців відповідальності, здатності до саморозвитку і самовдосконалення.

Викладачі медсестринських дисциплін при проведенні лекційних занять не обмежуються трактуванням навчального програмного матеріалу, а акцентують увагу на новітніх досягненнях сучасної медичної науки, урізноманітнюють

Таким чином, кафедра гістології, цитології і ембріології за рахунок оптимізації навчального процесу, впровадження інноваційних технологій навчання й контролю знань студентів робить істотний внесок в інтегровану систему управління якістю освіти.

Висновки: 1. Адекватні зміни в організації навчального процесу здатні суттєво підвищити рівень засвоєння знань, якість освітньої діяльності та якість вищої освіти.

2. Викладання на кафедрі гістології має суттєві особливості, обумовлені структурою навчальних елементів та характером освітньої діяльності.

3. Мотивація студентів у навчальному процесі повинна бути спрямована на постійне вдосконалення якості освітньої діяльності та вищої освіти.

Література

1. Про Вищу освіту: Закон України від 01.07.2014 №1556-VII/Голос України-2014.-№148(5898). (Відомості Верховної Ради (ВВР), 2014, № 37-38, ст.2004).

форми і засоби доведення його до студентів. Для цього застосовуються інтерактивні методи навчання: проблемні лекції, лекції-обговорення, лекції-дискусії з використанням елементів мозкового штурму, лекції-конференції, мультимедійні презентації, ілюстративний матеріал.

Навчальна практика під керівництвом викладача – основний вид навчальної діяльності, де студенти здобувають фахові знання, вміння та навички. Для цього викладачі в роботі використовують розроблені методичні вказівки до навчальної практики, інструкції, презентації, структурно – логічні схеми, стандарти практичної діяльності, мультимедійні презентації та відеоматеріали.

Вдало організована самостійна робота студентів під час навчальної практики під керівництвом викладача – запорука становлення освіченої та творчої особистості, здатної приймати нестандартні рішення. Для її організації необхідні умови: готовність студента до самостійної праці, мотивація для отримання знань, наявність та доступність необхідного навчально-методичного матеріалу та система регулярного контролю якості виконання самостійної роботи. Під час навчальної практики пропонуємо вирішення клінічних та ситуаційних проблемних задач, виконання індивідуальних практичних завдань, застосовуємо елементи ділової гри та практичний тренінг в навчальних та тренажерних кабінетах, відділеннях стаціонару.

Таким чином, однією із умов побудови і переходу на сучасну компетентнісну медичну освіту є реалізація взаємозв'язку між якістю навчально-методичного забезпечення медсестринських дисциплін та результатами навчання студентів.

Література

1. Андрущенко В. Високі педагогічні технології / В. Андрущенко, В. Олексенко // Вища освіта України. – 2007. – № 2. – С. 70 – 76.